

Kunsten på Thisted Gymnasium

Af fhv. Lektor Gunnar Roed

- Sikke noget lort, sagde Gordon fra TV1's TRANSIT i marts -95. [Det](#) ligner s`gu noget maleren kom til at vælte ned over muren.
- Et knippe af blå, grå og brune linier, der falder og knækker ud af det rum, som de stimer ud af over bygningen. skrev forfatteren Peter Seeberg engang sidst i halvfyrdserne.
Begge udsagn henviser til bemalingen af skolens sydgavl. Gordon er åbenbart (som så mange andre) blevet provokeret (irriteret?) af en detalje i skolens udsmykning. Men **set** bliver de kunstneriske detaljer åbenbart, og det er vel ikke så ringe?

Som et musikstykke. Udsmykningen består af indgangspartiet (bemaling og pyramide) og forskellige figurer i de tre gårde: [høj træfigur](#), [bue og metalpyramide](#) (gård 1), [betonfigur og stenpyramide](#) (gård 2) og et kunstfærdigt net af [galvaniseret tråd](#), hældende betonplade og [trekantet metalklods](#), forbundet med stålwire (gård 3). Wiren går [gennem muren](#) og ender [i kantinen](#).

Allerede mens arbejdet med udsmykningen var i gang (juni 1977 til august 1978) undrede vi os selvfølgelig over, hvad det var der forgik. Min "gennemgang" af udsmykningen hviler i høj grad på samtaler, jeg havde med kunstneren Kasper Heiberg dengang. Selv sagde han om værket, at det var som et musikstykke i 4 satser. Indgangspartiet og de tre gårde bygger en enhed op.

lagttager man [skolen](#) fra parkeringspladsen, kan man forestille sig den høje træfigur i gård 1 (til højre) som et fabeldyr: en drage eller en grif. Eller en ørn. Eller en gravko. Men bevægelsen, dynamikken er klar nok: figuren gaber efter, strækker sig mod den (himmel) bue, der markeres af linjerne på gavlen. Og skaber sammenhæng. Bevægelsen gentages i [buen af træ](#) i samme gård.

[Buen](#) der går over gavlvæggen og ned i gården gennem den høje figur, er som et greb om bygningerne. Den foregriber opfattelsen af den lange gang, der er som en akse i skolens udformning. [Pyramiden på gavlen](#) bliver den tap eller knap på den akse, det hele drejer sig om. De øvrige pyramider fører tanken på skolen med det spidse tag.

Den buede linje vendes i [betonmuren](#) (gård 2), hvor himmelbuen (eller skyen) har trykket eller skåret sig ned i muren.

Stålwiren i gård 3 har godt fat i det meget specielt formede [netværk af tråde](#), hvor man i midten aner en slags øje eller sol. Det kan opfattes som en afspejling af det store rum, den ydre verden, kosmos, vejret eller noget i den retning. Dette trækkes så ind [i bygningen](#) gennem wiren, der gennem sin afslutning, sin 'hale' peger tilbage udsmykningens udgangspunkt og på den måde samler elementerne til en enhed. Sammenfattende kan man sige, at **buen - trekanten - wiren** associerer til **himlen - skolen - universet**.

Materialerne. Træfigurerne bankede Kasper Heiberg sammen af [forskallingsbrædder](#), der havde været brugt til byggeriet. Det fører til diskussion af billedkunstens dobbeltstilling: På den ene side er den **virkelighed** (gennem sine materialer). På den anden side er den **illusion** (den peger på en anden verden, en virkelighed uden for kunstværket). Billedkunstens udvikling gennem de sidste 150 år er en undersøgelse af grænsen mellem billedet som **materiale** og billedet som **henvisning**. Man har skrællet lag på lag af, for at finde hvor meget der lå i selve materialet. Billedkunsten henvender sig til sanserne snarere end til intellektet.

Modernismen. Kunstneren indrømmede dengang i '77, at udsmykningen let kunne blive opfattet som uforklarlige ting fra virkeligheden. Men netop ved sin uforklarlige placering og form leder udsmykningens detaljer hen på associationer, billeder og symboler. Her er det den **modernistiske kunst**, vi har med at gøre: den kunst man kalder abstrakt eller nonfigurativ, dvs. ikke forestillende. Den har ikke et billede i sig, men flere. Den associerer frit til flere billeder, fordi dens energi hviler i sansningen. Den kræver **medarbejde** fra tilskueren, der må omsætte sansningen til billeder.

Motivet. Det hele bliver ifølge Kasper Heiberg et billede af gymnasiet og himlen, lavet tæt op ad bygningerne og under den samme himmel. Det bliver på en måde **fire trin**:

Den virkelige himmel er størst.
Mindre er skolens bygninger.
Og endnu mindre er de store detaljer i udsmykningen, billedet af himlen.
Og mindst bliver pyramiderne, billedet af skolen.

Kasper Heiberg kan med sine fantasifigurer pege på den store himmel, himlen der symboliserer det ophøjede, det hjertemæssigt og hjernemæssigt ophøjede, som han sagde.

Ørn og delfin. Coelestem adspicit lucem ('Den skuer mod det himmelske lys') står der over hovedet på ørnen over indgangen til Københavns Universitet.
Solidum petit in profundis ('Han søger i dybet den faste grund') svarer delfinen i Århus Universitets logo.
Med Kasper Heibergs udsmykning for øje kan vi som brugere af Thisted Gymnasium & HF måske fascineres i begge retninger?

Jubilæumsgaverne. Noget tyder på at Kasper Heibergs kunst har været med til at trække mere lødig kunst til byen og skolen: en stensulptur af Erland Knudssøn Madsen anbragt umiddelbart indenfor hovedindgangen, en figurgruppe i støbejern og beton af Bjørn Nørgaard, der endnu ikke er endeligt placeret, samt en bronzeskulptur af Bent Sørensen, der er anbragt på pladsen mod Thyhallen ved den nordlige indgang.
Stensulpturen er skænket af Viborg Amt, de to sidstnævnte værker af Ny Carlsbergfondet.

Erland Knudssøn Madsens skulptur kalder kunstneren "[Soltegn](#)". Det er en trekantet granitskulptur oven på en bronzesokkel med en højde af i alt 190 cm. Stensulpturen er en enkel, men stærk figur, der allerede inden man træder ind i bygningen er til at få øje på, især i de mørke vinteraftener og -morgener hvor belysningen er med til at markere den..
På den plane, glatte bagside er der tre fordybninger. Ifølge kunstneren er sådanne soltegn det ældste nordiske billedsymbol og kæder altså frugtbarheds-symbolik sammen med tanken om solen og dens livgivende energi.

Bjørn Nørgaards figurer, der i højden varierer fra 160 cm til 370cm, har titlerne: [Klog](#), [Tro](#), [Viden](#), [Ydmyg](#), [Oplysning](#), [Indsigt](#) og [Troskab](#). De markante figurer står foran musiklokalerne, til højre for hovedindgangen. Disse tynde, enkle og dog forunderlig forvredne former kan minde om afrikanske figurer med former som vi også kender fra hulemalerier. I en samtale med direktør, mag. art. Karsten Ohrt forklarer Bjørn Nørgaard sine figurer med bl.a. følgende: "Det var vigtigt for mig, at der var tale om menneskefigurer, der skulle knytte sig til den klassiske billedhuggerkunst, som er et udgangspunkt for vores humanistiske opfattelse af samfundet. Samtidig med at der var tale om menneskefigurer, var det vigtigt, at de var sig selv, kunne stå alene i rummet og danne deres eget rum. Materialet skulle være bærer af en skulpturel form, og der er menneskefiguren den eneste, der kan fortælle noget om mig selv. Jeg ville prøve at fortælle noget med en figur i dag. Er det muligt at lade en figur bære en mening. Et kunstværk har udover at have en æstetisk forpligtelse også en etisk. Der er ikke nødvendigvis en modsætning mellem de to begreber. Det var især efterkrigsårene, der ønskede at tømme kunstværkerne for betydning - og efter Hitler og Stalin er det klart, at kunstnerne var rædselsslagne ved tanken om, at kunsten kunne tages til indtægt for noget som helst. Men i dag må kunsten igen, efter min mening, også, i al fald i en periode, være bærer af en etisk holdning. Ved hjælp af titlerne har jeg givet værkerne nogle betydninger - nogle af titlerne er jo gamle borgerdyder - og de optræder som allegorier på f.eks. gravsten fra 1700-tallet - klogskab, troskab, ydmyghed. Jeg mangler de begreber i dag. Vi er som mennesker for lidt ydmyge. Når man ikke ønsker det gensplejsede produkt, skyldes det ydmyghed overfor naturen. Mine figurer er lavet uden titler, og så har jeg brugt titlen til at placere figuren i forhold til vores kultur. Om figurerne så om 20-30 år kan leve uden titlerne, vil tiden vise."

Inde i bygningen er der ophængninger af moderne kunst. Langs østvæggen i fællesarealet finder vi et langt relief af Emil Gregersen og, på en søjle, et [relief](#) af Erik Heide. Over elevatoren hænger en billedcollage med titlen "[Noahs Ark](#)" af Kirsten Lundsgaardsvig, suppleret af endnu et billede i naivistisk stil på søjlen over for: "[Tenerife](#)".

Går man mod nord i fællesarealet, kommer man til kantinen på højre hånd. Her finder man 10 keramiske relieffer i stentøj indfældet i omkransningsmuren. De er udført af **Sigrid Lütken** og opsat august 2000 i flg. rækkefølge:

- [1. Får](#)
- [2. Fire heste](#)
- [3. Løbere](#)
- [4. To heste går ud](#)
- [5. Stalden](#)
- [6. Tre påfugle](#)
- [7. Mand med 3 kalve](#)
- [8. Fuglebur og flyvende fugl](#)
- [9. Perlehøne](#)
- [10. Stalden, 3 køer og mand](#)

Efter disse små fine udsnit af livet som det var på landet engang, møder vi - til venstre før udgangen mod Thy-Hallen - en lille, massiv, non-figurativ stentøjsfigur lavet af Sigrød Lütkenes mand, **Bent Sørensen**. Den hedder [Polykrom](#) - stablet i 5 stykker.

Uden for bygningen, på plænen mod Thy-Hallen, ser vi endnu et værk af **Bent Sørensen**, en skulptur, han kalder "[Stablet](#)". Den er af kunstneren formet i skumplast og derefter støbt i 5 stykker på Leif Jensens Bronzestøberi i Bagsværd. De enkelte stykker er derefter svejset sammen så de udgør en 220 cm høj bronzeskulptur der er anbragt på en sokkel af rønnegranit. Den falder flot ind i omgivelserne og giver med sine mere organiske og afrundede former et fint modspil til Friis og Moltke-bygningens mere strenge, geometriske stil.

Ligesom bronzeskulpturen spiller fint sammen med de øvrige kunstværker i og omkring skolebygningen, kan man vel også mene at selve titlen er ganske tankevækkende? Det gælder også den (foreløbigt) sidste skulptur, der omtales her:

Erik Heide: [Den døde mand fra Jerusalem](#), 1997, der er udført i støbejern og granit (85 x 60 x 120) og opstillet januar 2000. Han bæres så at sige af 6 "mænd", dvs. helt enkle støbejernsfigurer, der farvemæssigt falder fint sammen med bygningens rustplader. Man finder denne skulptur rundt om hjørnet på øst-siden.

Gunner Roed